

ŞANTIYE ŞEFİNİN HAK, SORUMLULUK VE GÖREVLERİNİN KAPSAMI

(İLGİLİ YÖNETMELİKLER ,5510 SAYILI KANUN,4857 SAYILI KANUN VE 6331 SAYILI KANUN YÖNÜNDEN)

1. GİRİŞ

2/3/2019 tarih ve 30702 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik’te en son yapılan değişiklikler 18/11/2022 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu makalenin konusunu; yukarıda belirtilen yönetmelikte yapılan değişikliklerin 4857 Sayılı Kanun, 5510 sayılı Kanun ve 6331 sayılı Kanun çerçevesinde ve şantiye şeflerinin hak, sorumluluk ve görevleri kapsamında incelenmesi oluşturmaktadır.

2. ŞANTIYE ŞEFİNİN TANIMI

Yapılarda şantiye şefi çalıştırılmasının esasları ve görevleri asıl olarak 2/3/2019 tarih ve 30702 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik ile 5/2/2008 tarihli ve 26778 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği’nde düzenlenmiştir.

Şantiye şefi, konusuna ve niteliğine göre yapım işlerini yapı müteahhidi adına yöneten ve uygulayan mühendis, mimar ve bunlara ilişkin teknik öğretmen veya tekniker diplomasına sahip teknik personeldir.

Şantiye şefi yapı müteahhidi adına, yapım işinin ruhsata ve ruhsat eki etüt ve projelere uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan inşaat ve iş organizasyonunu sağlamak, mevzuatın öngördüğü her türlü tedbiri almak, uygulamak ve uygulatmakla sorumludur.

Şantiye şefinin yapım işine dair görevi, yapı ruhsatının alınmasından itibaren başlayıp yapı kullanma izin belgesinin alınması ile son bulur.

3. ŞANTIYE ŞEFİ İŞ KANUNU KAPSAMINDADIR

Yapı ruhsatına tabi bütün yapıların şantiye şefliğinin, yapı müteahhidi ile şantiye şefi arasında düzenlenen ve asgari olarak işin adı, süresi ve ücreti ile işyeri adresi ve tarafların tebligata elverişli elektronik adreslerini içeren bir iş sözleşmesine göre yürütülmesi esastır.

Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 9 uncu maddesinde, yapı müteahhidi, inşaatta görevlendireceği şantiye şefi ile asgari hüküm ve şartları belirlenmiş sözleşmeyi imzalar. Bu sözleşmenin bir sureti yapı denetim kuruluşuna verilir. Şantiye şefinin aynı yapıda yapı müteahhidi olması hâlinde, şantiye şefliği için sözleşme akdedilmesi şartı aranmaz. Yapı sahibi ile yapılan sözleşmede bu husus belirtilir.

Söz konusu iş sözleşmesinin formatı Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği’nde EK-12, 10 No’lu form olarak yer almaktadır. *

Yapılan işin niteliği ve ortada objektif koşullar bulunduğu göz önüne alındığında şantiye şefi ile yapılan iş sözleşmesi 4857 sayılı İş Kanunu'nun 11 inci maddesi uyarınca belirli süreli olabilecektir.

Şantiye şefliği şartlarının haiz olması halinde yapı müteahhidi şantiye şefliğini üstlenebilir. Bu durumda işyerinde ayrıca şantiye şefi bulundurma şartı aranmaz.

Şantiye şefi, 4857 Sayılı İş Kanunu hükümleri uyarınca işçidir ve işyerinde işveren adına hareket eden işin, işyerinin ve işletmenin yönetiminde görev alan kimse olduğu için aynı zamanda işveren vekili konumundadır.

Yüksek Mahkeme içtihatlarına göre, şantiye şefi olarak üst düzey yönetici konumunda çalışan işçinin çalışma saatlerini kendisi belirlediği için fazla çalışma ücreti talep etme hakkı bulunmamaktadır.

Yargıtay konuyla ilgili yakın tarihli bir kararında, "Taraflar arasında davacının fazla çalışma yapip yapmadığı konusunda uyuşmazlık bulunmaktadır. Somut uyuşmazlıkta, davacının şantiye şefi olduğu konusunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. Bulduğu şantiyede üst düzey yönetici konumunda olan davacının mesai saatlerini, çalışma düzenini kendisinin belirlediğini kabul etmek gerekir. Hal böyle olunca ücret seviyesi de dikkate alındığında davacının fazla çalışma ücreti talebinin reddi yerine bu yön üzerinde durulmadan fazla çalışma ücreti alacağının kabulü hatalı olmuştur." şeklinde hüküm kurmuştur.

Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin a bendi uyarınca tam zamanlı olarak başka bir işte çalışanlar şantiye şefliği görevini üstlenmez.

Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinde yapılan son değişiklikle, şantiye şefinin görevden ayrılmak istemesi halinde istifasını, aynı gün içerisinde ilgili idaresine yazılı olarak; yapı müteahhidine ise noter aracılığıyla veya müteahhidin tebligata elverişli elektronik adresine bildirmesi gerekir. İstifa işlemleri hakkında Bakanlığa (Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı) bildirim yapılmaz.

Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 9 uncu maddesi uyarınca şantiye şefinin herhangi bir sebepten dolayı yapı ile ilişkisinin kesilmesi hâlinde, bu durum yapı müteahhidi tarafından, en geç üç iş günü içinde yapı denetim kuruluşuna bildirilir. Bunun üzerine yapı denetim kuruluşu ve yapı müteahhidi tarafından seviye tespit tutanağı düzenlenerek ilgili idareye ibraz edilir. Yeni bir şantiye şefi görevlendirilinceye kadar, yapı müteahhidi tarafından inşai faaliyet durdurulur.

4. ŞANTIYE ŞEFİ SOSYAL SİGORTALAR KANUNU KAPSAMINDADIR

Şantiye şefleri, ilgili mevzuat gereğince yapı müteahhitleri tarafından görevlendirilen kişiler olduğundan şantiye şeflerinin sigortalılığının sağlanması hususunda Sosyal Güvenlik Kurumunca yayınlanmış olan 07/03/2014 tarih ve 3.819.904 sayılı genel yazıdan;

-Şantiye şefliğinin kendi nam ve hesabına çalışan kişilere (mimar ve mühendislere) yaptırılması halinde bu kimseler için ayrıca kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre sigortalı olma zorunluluğu aranmaması, birden fazla yapı müteahhidi ile çalışmaları halinde aynı şekilde işlem yapılması,

-Şantiye şefliğinin kendi nam ve hesabına çalışan kişilere yaptırılmaması halinde, yapı müteahhidinin yanındaki çalışmasının hizmet akdine dayandığı kabul edilerek Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılması, dolayısıyla bu kapsamda şantiye şefinin aynı anda birden fazla yapı müteahhidi ile hizmet sözleşmesi imzalaması halinde her bir işyerinde çalıştığı süre kadar (inşaatın fiilen başlangıç ve bitiş tarihleri esas alınarak) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılması,

-Yapı müteahhidinin kendisinin mühendis veya mimar olması halinde şantiye şefi bulundurulması şartı aranmadığından yapı müteahhidinin üstlenmiş olduğu yapım işi nedeniyle kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılmaması,

Yapı müteahhidine bağlı devamlı müteahhitlik işyerinden hizmet akdine tabi çalışması halinde bu müteahhidin yapım işini aldığı her bir inşaat işinden dolayı ayrıca kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılması zorunluluğunun aranmaması,

04/02/2011 tarihli ve 2011-13 sayılı 'İlişiksizlik belgesi' konulu Genelgenin "2-İlişiksizlik belgesinin verilmesi süreçleri" başlıklı bölümde şantiye şefleri ile ilgili herhangi bir açıklamaya verilmemiş olduğundan şantiye şeflerinin sigortalılığının sağlanması hususunda kendilerinin başvurularının olması veya bu konuda ihbar ya da şikayet olması halinde sigortalılığının sağlanması yoluna gidilmesi gerektiği, dolayısıyla bu hususta bir başvuru olmaması veya kamu kurum veya kuruluşlarınca sigortalılıklarının sağlanması hususunda bir belge intikal ettirilmemesi halinde sigortalılıklarının sorgulanarak işlem yapılmaması gerektiği,

Dolayısıyla, kamu kurum ve kuruluşlarından şantiye şefleri ile bilgi ve belge intikal ettirilmesi ya da şantiye şefinin sigortalılığının sağlanması hususunda müracaatının olması halinde, bu kimselerin sigortalılıkları hakkında ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde bulunan belgelere göre işlem yapılacak, bunun üzerine işverence itiraz edilmesi halinde, konunun Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarına araştırma yapılmak üzere intikal ettirileceği ve sonucuna göre işlem yapılacağı, anlaşılmaktadır.

Her ne kadar Sosyal Güvenlik Kurumu yukarıda bahsedilen genel yazısı ile şantiye şefinin kendisinin veya ilgili kamu kurum veya kuruluşunun şantiye şefinin sosyal güvenliğinin sağlanması hususunda müracaatının olmaması halinde yapı ruhsatındaki şantiye şefi olarak bildirilen kişinin sosyal güvenliğinin sağlanıp sağlanmamış olduğu hususunun incelenmesine gerek bulunmadığını belirtse de, kendi nam ve hesabına çalışmayan hatta 01/03/2011 tarihinden sonra 5510 sayılı kanunun 53 üncü maddesi hükmü gereğince 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamındaki sigortalılık halinin aynı zamanda taşınması durumunda (a) bendi kapsamındaki sigortalılığa öncelik tanınmış olması karşısında kendi nam ve hesabına çalışan ve aynı zamanda şantiye şefliği görevi nedeniyle ruhsat sahibi veya yapı müteahhidi ile arasında hizmet akdi ilişkisi olan şantiye şeflerinin çalışma şeklinin işverene tabi olma yani tabiiyet ilişkisini içermesi halinde 4/a kapsamında zorunlu olarak sigortalı olmaları gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Yine Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (ğ) fıkrasındaki “Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca iş yerinde yapılan teftiş sonucu haklarında bildirimde bulunulan şantiye şeflerinin durumlarını, kayıtlı oldukları meslek odasına bildirir” veya 18/11/2022 tarihli 32017 sayılı Resmi Gazete’ de yayınlanan değişik şekli ile “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca işyerinde yapılan teftiş sonucu haklarında bildirimde bulunulan veya 8 inci maddede sayılan görevleri ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmediği ya da gerçeğe aykırı bildirimde bulunduğu tespit edilen şantiye şeflerinin durumlarını, kayıtlı oldukları meslek odasına bildirir”

hükmü uyarınca ruhsat vermeye yetkili makamlarla veya ilgili idarelerle (meslek odalarıyla) yapılacak protokol sonucunda sosyal güvenliği sağlanmamış olan şantiye şeflerinin sosyal güvenliğinin zorunlu olarak sağlanması mümkün olabilecektir.

5. ŞANTIYE ŞEFİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNÜNDEN GÖREVLERİ VE SORUMLULUKLARI

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 3 üncü maddesi uyarınca işveren vekili konumundaki “şantiye şefi” iş sağlığı ve güvenliği açısından işveren kabul edilmektedir.

İşin ve işyerinin yönetiminde görev alan işveren vekilleri, 6331 sayılı Kanunun uygulanması bakımından işveren sayılmaktadır. Kanunun 4 üncü maddesinde de işverenin, çalışanın işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olduğu belirtilerek, bu çerçevede söz konusu olan yükümlülükleri sıralanmıştır.

Şantiye şefi şantiyeyi yöneten kişidir. Şantiye şefinin genel olarak sorumlulukları arasında; inşaat faaliyetlerini müteahhit adına yürütmek, çalışanın ve alt işverenlerin sevk ve idaresini sağlamak, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirlerin alınıp alınmadığını denetlemek, yapının fen ve tekniğe, ruhsat projelerine uygun olarak inşa edilmesini sağlamak yer almaktadır.

Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmeliğin şantiye şefinin görev ve sorumlulukları başlığını taşıyan 8 inci maddesinde ayrıntılı bir düzenleme yer almaktadır.

Şantiye şefinin ilgili maddede iş sağlığı ve güvenliği kapsamında değerlendirilebilecek görevleri şunlardır;

-Şantiye şefi, yapı müteahhidi adına, inşaat ve tesisat işlerinde ilgili mevzuatına uygun yetki belgeli usta çalıştırmak ve belgelerinin bir örneğini şantiye dosyasında bulundurmaktır.

- Şantiye şefi, inşaat, tesisat ve yıkım işlerinde ilgili teknik düzenlemelere uygun malzeme ve işin niteliğine uygun makina ve ekipman kullanılmasını sağlar.

-Şantiye şefi görev aldığı yapım/yıkım işinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemin alınması yetkisine sahiptir. Bu yetkinin yapı müteahhidi tarafından kullanılmaması halinde şantiye şefi sorumlu tutulamaz.

- Şantiye şefi, meydana gelen iş kazalarını 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda öngörüldüğü şekilde ilgili mercilere, derhal bildirmek zorundadır.

Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmeliğin 7 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, şantiye şefleri, görev yaptığı ilin dışında başka bir ilde görev üstlenemez.

Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin g fıkrası uyarınca ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca işyerinde yapılan teftiş sonucu haklarında bildirimde bulunulan veya yukarıda sayılan görevleri ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmediği ya da gerçeğe aykırı bildirimde bulunduğu tespit edilen şantiye şeflerinin durumlarını, kayıtlı oldukları meslek odasına bildirir.

Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 9 uncu maddesinin beşinci fıkrası uyarınca, yapı müteahhidi ve onu temsilen görevlendirilen şantiye şefi yapım işlerindeki kusurlarından dolayı müteselsilen sorumludur.

BARIŞ ERDEM DANIŞMANLIK SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU EKİBİ

isVerenim.com

*Ek-12, FORM – 10

ŞANTIYE ŞEFLİĞİ HİZMET SÖZLEŞMESİ ÖRNEĞİ

Taraflar

MADDE 1- ..... isimli/unvanlı Yapı Müteahhidi ile Şantiye Şefi olarak ..... arasında aşağıdaki şartlarla bir sözleşme düzenlenmiştir. Bu sözleşmede taraflar Yapı Müteahhidi ile Şantiye Şefi olarak anılacaktır.

İşyeri

MADDE 2- Şantiye şefinin işyeri ..... ili, ... ilçesi, ... adresindeki, tapunun ..... pafta, ... ada, ... parsel numarasıyla kayıtlı olan ve ilgili idareden alınan yapı ruhsatı ve eklerine göre inşa edilecek yapıdır.

Görev ve Yükümlülükleri

MADDE 3- Şantiye şefi; yapıyı yapı denetim kuruluşunun teknik konulardaki talimatlarına uygun olarak yönetmek ve inşa ettirmekle yükümlüdür. Şantiye şefi, yapılacak denetimler için hazırlık yaparak yapı denetim kuruluşuna bildirmek, yapı denetiminde bizzat bulunarak denetime ilişkin tutanak ve belgeleri imzalamak, yapı denetimine mani olanlar varsa bunları öncelikle yapı denetim kuruluşuna, yapı denetim kuruluşunca denetimin sağlanamaması halinde Yapı Denetim Komisyonuna bildirmek zorundadır.

Bunun yanında şantiye şefi; görevinin gerektirdiği işler ile verilecek diğer görevleri, öncelik sırası ile yürürlükteki Yapı Denetimi Hakkında Kanuna, İmar Kanunu, imar planı, yönetmelik, ruhsat ve ekleri, standart, şartname, fen ve sanat kuralları ile ilgili idare, yapı denetim kuruluşu ve yapı müteahhidinin talimatlarına uygun olarak yapmayı taahhüt eder ve bu hizmetleri karşılığında 5 inci maddede belirtilen aylık sözleşme ücretini alır.

Sözleşme Süresi

MADDE 4- Sözleşme süresi, inşa edilecek yapının ruhsat tarihi ile yapı kullanma izni tarihi arasında geçen süredir.

Ücret

MADDE 5- Şantiye şefine yapacağı işe karşılık, sözleşme süresince iş gerekleri, işyeri ve çalışma şartlarına göre birinci yıl için brüt .....YTL. aylık sözleşme ücreti ödenir. Aylık sözleşme ücreti ilgili ayın son iş günü nakden ödenir.

Ertesi yıllarda, enflasyon oranı dikkate alınarak beher yıl için brüt ücret yeniden belirlenir. Belirlenen bu ücret aylık sözleşme ücreti kabul edilir.

Şantiye şefine sözleşme ücreti dışında, görevi ile bu görevin iş gereklerine uygun olarak verilen diğer görevler için, bu sözleşmede belirtilenlerin (yabancı dil tazminatı, ödül, fazla çalışma ücreti, harcırah) dışında herhangi bir ad altında başka bir ödeme yapılmayacaktır.

Çalışma Saat ve Süreleri

MADDE 6- Şantiye şefi haftalık ve günlük çalışmanın şekli ve saatleri bakımından görevin ifa edildiği işyeri için tespit edilen esas, usul, saat ve süreler ve kendisine verilen görevleri çalışma saat ve sürelerine bağlı kalmaksızın sonuçlandırmak zorundadır.

Sosyal Güvenlik

MADDE 7- Şantiye şefi sosyal güvenlik bakımından 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabidir.

Çeşitli Hükümler

MADDE 8- Bu Sözleşmede yer almayan hususlarda, öncelik sırası ile Sosyal Sigortalar Kanunu, İş Kanunu, Borçlar Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

İş bu sözleşme .... / .... / ..... tarihinde, ... nüsha olarak düzenlenmiştir.

Şantiye Şefi (işçi) Adı-Soyadı Yapı Müteahhidi

(işveren) Adı-Soyadı veya Unvanı

İmza

İmza

